

جامعه‌شناسی ۱

۱- گزینه «۲» - برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری است در نتیجه عبارت مذکور به ویژگی اراده کنش اشاره دارد.

- برخی از پیامدهای کنش، به اراده افراد انسانی یعنی خودکنش‌گر یا «افراد دیگر» وابسته است. برای مثال دانش‌آموزی که درس می‌خواند و در پی آن به پرسش‌های احتمالی پاسخ می‌دهد، معلم (استاد) متناسب با تلاش او به او نمره می‌دهد که به اراده خود دانش‌آموز و دومی (نمره دادن معلم) به اراده دیگری (معلم) وابسته است.

(نی‌زاده) (درس اول) (آسان)

۲- گزینه «۳» - آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

- سنت‌ها و قوانین الهی با انسان‌های شاکر و ناسپاس و جوامع عادل و ظالم یکسان عمل نمی‌کند و درهای آسمان را بر عدالت پیشگان می‌گشاید و ستم‌پیشگان را در قهر و انتقام الهی فرومی‌گذارد.

- به کنش اجتماعی و پیامدهای آن، پدیده اجتماعی می‌گویند و کنش اجتماعی خردترین (کوچک‌ترین) پدیده اجتماعی است.

- هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است مثلاً در هر جامعه‌ای، احوالپرسی از دیگران، شیوه‌های معینی دارد.

(نی‌زاده) (درس اول و دوم) (متوسط)

۳- گزینه «۱» - سه عبارت اول، سوم و چهارم درست می‌باشد. اما عبارت دوم درست نیست. زیرا؛ لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی، بخش‌هایی را گویند که تأثیر تعیین‌کننده بر جهان اجتماعی دارند. این لایه‌ها، تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند و کم‌تر در معرض تغییر قرار می‌گیرند یعنی به آسانی تغییر نمی‌کنند.

(نی‌زاده) (درس چهارم و پنجم) (آسان)

۴- گزینه «۴» - علوم اجتماعی اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکند می‌تواند درباره حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی داوری کند.

- شعر «قوت افروغ از علم و فن است ... به رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن اشاره دارد که بیانگر ویژگی «گسترش عقلانیت ابزاری» می‌باشد.

- در جهان اسلام، عمل به حق و پرهیز از باطل، مهم‌ترین آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی هستند و واقعیت و آرمان‌های جهان اجتماعی براساس این دو ارزش، به دو نوع حق و باطل تقسیم می‌شوند.

- درجهان اجتماعی دنیوی (سکولار)، طبیعت هیچ معنا، هدف و غایتی ندارد و صرفاً ماده خامی در اختیار انسان است که می‌تواند به میل خود در آن دخل و تصرف کند.

(نی‌زاده) (درس ششم و هفتم) (دشوار)

۵- گزینه «۳» - عبارت «برای هر کاری که نیت و اراده آدمی در انجام آن قوی باشد، بدن دچار ضعف و ناتوانی نمی‌شود.» به تأثیر جهان نفسانی بر جهان طبیعی (جسمانی) اشاره دارد.

- عبارت «قرآن کریم برخی از کنش‌های اجتماعی انسان را مبداء فساد در خشکی و دریا می‌داند.» به تأثیر کنش اجتماعی (جهان اجتماعی) بر جهان طبیعی (طبیعت) اشاره دارد.

- عبارت «در جامعه قبیله‌ای، هویت افراد از طریق جایگاه قبیله‌ای آن‌ها مشخص می‌شود.» بیانگر تعامل جهان اجتماعی با ویژگی‌های روانی و اخلاقی (جهان نفسانی) است.

- عبارت «در شرایط اقلیمی متفاوت، شیوه زندگی مردم متفاوت است و فرهنگ‌های متفاوتی نیز پدید می‌آیند.» بیانگر تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی می‌باشد.

(نی‌زاده) (درس هشتم) (متوسط)

۶- گزینه «۱» - روش تشویق و پاداش، مخصوص آن جهان اجتماعی است که افرادش مطابق ارزش‌ها و قواعدش عمل می‌کنند.

- جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند. یعنی آن فرد را به عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می‌شناسد.

- به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد، کنترل اجتماعی می‌گویند.

- هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، در معرض آسیب‌های بیش‌تری قرار می‌گیرد، بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود و دوام و بقای آن تهدید می‌شود.

(نی‌زاده) (درس نهم) (متوسط)

۷- گزینه «۲» - در جوامع فئودالی غربی، طبقه‌ای از مردم عادی وجود داشت که نه اشراف بودند و نه رعیت. به همین دلیل از آن‌ها به طبقه سوم یاد می‌شد که شامل صراف، بنا و کفاش بود

- به جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد، صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرک اجتماعی را فراهم می‌آورد، جامعه آپارتاید (جدانژادی) می‌گویند.

- جهان سکولار، جهانی است که حول ارزش‌های دنیوی و این جهانی شکل می‌گیرد و تحرک اجتماعی را در محدوده همان ارزش‌ها به رسمیت می‌شناسد.

- در جهان سکولار و دنیوی، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.

(نی‌زاده) (درس دهم) (دشوار)

۸- گزینه «۴» - تعارض فرهنگی همان شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی است که بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ می‌دهد.

- تزلزل فرهنگی می‌تواند به بحران هویت منجر شود. بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

- خودباختگی جوامع غیرغربی در برابر جهان غرب را غرب‌زدگی می‌نامند. غرب‌زدگی جوامع غیرغربی مهم‌ترین مانع تعامل آن‌ها با جهان غرب است.

- جهان‌های اجتماعی که براساس فطرت انسان شکل نگرفته‌اند و از عقاید و ارزش‌های حق برخوردار نیستند، مانع از آن می‌شوند که انسان‌ها به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم برسند که دچار ازخودبیگانگی حقیقی (فطری) می‌شوند.

(نی‌زاده) (درس یازدهم و دوازدهم - ترکیبی) (متوسط)

۹- گزینه «۲» - هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی دینی، توحیدی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. روایتی از این هویت را می‌توان در شاهنامه فردوسی دید.

- انقلاب اسلامی ایران، حاصل یک سده مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر هجوم سیاسی و اقتصادی غرب بود. بازگشت ایران به اسلام، بازگشت به یک خویشتن صرفاً تاریخی و جغرافیایی که با اندیشه‌های دنیوی غربی تفسیر می‌شد، نبود؛ بلکه بازگشت به خویشتن الهی و توحیدی بود.

(نی‌زاده) (درس سیزدهم) (متوسط)

۱۰- گزینه «۱» - افزایش جمعیت یک جهان اجتماعی به منزله گسترش فرهنگ و معانی آن و

کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی به منزله محدود شدن گستره آن است که می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد. از این‌رو، تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی، مسئله‌ای هویتی است.

- تبعیت با رضایت وقتی است که شخصی با میل درونی، بدون استفاده از زور مطابق اراده دیگری عمل می‌کند.

- مدار مقبولیت خواست و اراده کسانی است که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود. اگر کسی که قدرت بر او اعمال می‌شود، از آنچه انجام می‌دهد احساس رضایت داشته باشد، این قدرت مقبول است.

- به آن دسته از فعالیت‌های روزمره‌ای که برای تهیه و تولید وسایل ضروری زندگی و نیازهای مادی و معیشتی خود و دیگران انجام می‌دهیم، کنش اقتصادی می‌گویند.

(نبی‌زاده) (درس پانزدهم و شانزدهم - ترکیبی) (متوسط)